

Nr 26.

Av herr **Gezelius** m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändring i vissa delar av förordningen om kommunalstyrelse på landet m. m.

I anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 34 med förslag till ändrad lydelse i vissa delar av förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 m. m. få vi härmed avgiva följande motion.

Den lika kommunala rösträtt förslaget avser att införa har jämväl enligt propositionen ansetts göra vissa garantier till förebyggande av förhastade beslut eller rena missbruk vid den kommunala självstyrelsens utövande önskvärda eller erforderliga.

Bland dessa garantier upptar förslaget även nu gällande bestämmelse att för beviljande av anslag till nya ändamål eller behov erfordras två tredjedelar av de i omröstningen deltagandes röster. Denna bestämmelse har vid tillämpningen visat sig förenad med avsevärda olägenheter och dess värde såsom garanti för nämnda ändamål ej sällan vara illusoriskt. Den verkar synnerligen ojämnt inom olika kommuner och på skilda områden ofta beroende på själva saken ej vidkommande tillfälligheter. Stundom hava ändamål eller behov, för vilka anslag under förhandenvarande förhållanden bort och eljest skolat beviljas, av hänsyn till att anslaget skolat bliva av prejudicierande betydelse uti ifrågavarande hänseende, icke blivit tillgodosedda. Bestämmelsen tar icke nödig hänsyn till förhållandenas växling. Ifrågavarande stadganden hemställa vi måtte ersättas med bestämmelser av den innebörd, att för beviljande av anslag, som icke uppenbarligen äro att hänföra till de för kommunens medlemmar gemensamma ordnings- och hushållningsangelägenheter, som dessa enligt förordningen äga att vårda, erfordras två tredjedelar av de i röstningen deltagandes röster.

En dylik ändring påkallar en jämkning av förslagets nästa stycke.

Bland beslut, som fordra dubbel majoritet, upptager förslaget jämväl höjande av visst under det löpande året utgående anslag, då denna höjning överstiger viss efter högsta kommunalskattens storlek olika bestämd procent. Genom enkel majoritet skulle sålunda en höjning av dylika anslag kunna äga rum i obegränsad omfattning. Om höjningen sker i skilda omgångar blott med iakttagande vid varje höjning av de föreskrivna begränsningarna.

Vi hemställa, att ifrågavarande stadgande ändras därhän, att bestämmelsen skall gälla för beslut, *som i och för sig eller tillsammans med redan fattade* föranleda en höjning av angiven omfattning.

Till förekommande av att icke redan vid fastställandet av inkomst- och utgiftsstaten en oskäligen skärpning av skattetungan skall kunna genomdrivas utan ett mera allmänt erkänt behov av en avsevärd ökning därav, hemställa vi, att dubbel majoritet skall erfordras *jämväl för fastställande av* en dylik *stat*, vars antagande skulle föranleda höjning av högsta kommunalskatten med mer än 20 procent av den senast utdebiterade.

Att även för fastställande av staten i viss omfattning meddelas bestämmelser, som trygga mot en kanske endast knapphändig majoritets missbruk och en därav föranledd oskäligen höjning av skattetungan, synes oss stå i god överensstämmelse med propositionens ståndpunkt i fråga om fastställande av anslag för visst behov.

De av oss sålunda ifrågasatta ändringarna hemställa vi måtte iakttagas såväl i förordningarna om kommunalstyrelse på landet, om kommunalstyrelse i stad och om kommunalstyrelse i Stockholm som i förordningen om kyrkostämman m. m.

Då förslaget i fråga om rätten att delta i landstingsmannaval avser att åvägbringa t. o. m. än mer vittgående förändringar i enahanda riktning, som i fråga om den kommunala rösträtten, synes oss *förslaget följdriktigt* böra *stadga vissa garantier över nu gällande i samma syfte jämväl i fråga om landstings beslutanderätt som i fråga om primärkommunerna.*

För prövningen av de mångfaldiga ej sällan synnerligen betydelsefulla frågor, som landstingen redan nu hava att avgöra, äro dessa hänvisade till några få dagars sammanträde, vilket givetvis ställer avsevärda anspråk på ledamöternas förmåga och erfarenhet och medför risker för mindre väl genomtänkta beslut. Och härtill kommer, att under senare tid gjort sig gällande en enligt vår mening i viss mån naturlig och av samhällsutvecklingen motiverad tendens att från primärkommunerna till landstingen överflytta vissa viktiga och omfattande ärenden.

Garantier mot okloka eller förhastade beslut böra — även så vitt angår landstingen — för bevarande av självstyrelsens grincip i första

rummet sökas hos den beslutande korporationen själv och endast i den mån sådant är oundgängligen nödigt i ett ingripande från statslig myndighets sida.

Landstingsmannauppdragen böra, såvitt möjligt, endast anförtros i allmänna värv beprövade. En begränsning utöver förslagets bestämmelser i fråga om valbarhet till landstingsman möter från andra synpunkter betänkligheter och givetvis gensagor. Några principiella betänkligheter synas oss däremot icke kunna framställas mot ett tillgodoseende av det allmänna syftet genom en begränsning av landstingsmännens antal och i sammanhang därmed en ökning av valdistriktens storlek. Skärpningar i dessa hänseenden skulle var för sig och än mer tillsammans vara ägnade att efter valmännens eget beprövande göra urvalet av landstingsmän strängare. Om man med en minskning av antalet landstingsmän förenar en proportionell ökning av valdistriktens omfattning, skulle ej heller därav i genomsnitt föranledas rubbning av förhållandet mellan olika meningsriktningars representation inom landstingen.

I sådant avseende hemställa vi, att den folkmängdssiffra, som bör läggas till grund för val av en landstingsman, bestämes till sextusen i stället för enligt förslaget fyratusen, att domsaga med en folkmängd av fyratioåttatusen i stället för enligt förslaget trettioåtåtusen eller däröver skall delas i valkretsar, att stad med en folkmängd av minst tolv tusen i stället för enligt förslaget åttatusen innevånare skall bilda egen valkrets samt att förslagets bestämmelser på ifrågavarande område jämkas i konsekvens härmed.

Med den uppfattning, vi här ovan sökt göra gällande, anse vi därjämte välgrundat, att utöver vad förslaget innehåller enahanda bestämmelser om dubbel majoritet för fattande av vissa beslut, som vi föreslagit i avseende å primärkommunerna, jämväl böra gälla i fråga om landsting, dock att stadgandena i fråga om landsting böra äga tillämpning redan vid överskridande av en tredjedel så stort belopp å landstingsskatt, som i förordningen om kommunalstyrelse på landet för varje särskilt fall stadgas.

Vi hemställa alltså,

att av oss sålunda framförda synpunkter måtte vid propositionens behandling beaktas och av vederbörande utskott iakttagas vid lagförslagets avfattning.

Stockholm den 3 december 1918.

L. E. Gezelius.

Alexander Hamilton.

Gustaf Boman.

The first part of the document is a preface or introduction, which is written in a very formal and somewhat archaic style. It discusses the importance of the work and the author's intentions. The text is dense and contains many long sentences with complex structures. The second part of the document is the main body of the text, which is also written in a formal style. It appears to be a detailed report or a treatise on a specific subject. The text is organized into paragraphs and sections, but the specific content is difficult to discern due to the low quality of the scan. The third part of the document is a conclusion or a summary, which wraps up the main points of the work. It is also written in a formal style and contains several long sentences. The overall tone of the document is serious and academic.

Handwritten signature and date at the bottom of the page.

Printed text at the bottom of the page, possibly a title or a reference.